

EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2026 04 01
COM(2026) 153 final

2026/0085 (COD)

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS SPRENDIMAS

**kuriuo dėl rinkos stabilumo rezervo apyvartinių taršos leidimų nebegaliojimo taisyklės
panaikinimo iš dalies keičiamas Sprendimas (ES) 2015/1814**

(Tekstas svarbus EEE)

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. PASIŪLYMO APLINKYBĖS

• Pasiūlymo pagrindimas ir tikslai

Direktyva (ES) 2018/410¹ iš dalies pakeistas Sprendimas (ES) 2015/1814² dėl Sąjungos šiltnamio efektą sukeliančių dujų apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemos (ES ATLPS) rinkos stabilumo rezervo (RSR) sukūrimo ir veikimo. Taip siekta padaryti ES ATLPS efektyvesnę ir stabilesnę ilguoju laikotarpiu, be kita ko, nustatant, kad nuo 2023 m. nustoja galioti tiek rezerve esančių apyvartinių taršos leidimų, kiek viršijama riba, atitinkanti ankstesniais metais aukcione parduotų visų apyvartinių taršos leidimų skaičių. Siekiant užtikrinti, kad rezerve esančių apyvartinių taršos leidimų skaičių būtų galima prognozuoti, Direktyva (ES) 2023/959³ nustatyta, kad ši riba yra ne dinamiška, o fiksuota ir nuo 2024 m. ji sudaro 400 mln. apyvartinių taršos leidimų.

Sprendimu (ES) 2015/1814 Komisijai pavesta nuolat stebėti, kaip veikia rezervas, ir jį peržiūrėti remiantis ES ATLPS leidimų rinkos analize, o prireikus – pateikti pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto. Taigi šis pasiūlymas teikiamas dėl konkrečios per tokią peržiūrą padarytos išvados. Nuo tada, kai įsigaliojo nuostata dėl rezerve esančių apyvartinių taršos leidimų nebegaliojimo, nebegaliojančiais paskelbta iš viso 3,2 mlrd. apyvartinių taršos leidimų ir ES ATLPS atkurta pasiūlos ir paklausos pusiausvyra. Jei RSR būtų palikta daugiau apyvartinių taršos leidimų, užuot juos paskelbus nebegaliojančiais, galėtų būti sukaupta svarbi likvidumo atsarga, leidžianti valdyti ateityje – nuo ketvirtojo dešimtmečio vidurio ir vėliau – susidarysiančią įtampą rinkoje. Taigi tam, kad rezerve liktų didesnis apyvartinių taršos leidimų skaičius, reikėtų nustoti taikyti nebegaliojimo taisyklę. Tai padidins galimybes ateityje, per ateinančią dešimtmetį, iš RSR išleisti apyvartinių taršos leidimų rinkai subalansuoti. Šiuo tiksliniu daliniu pakeitimu padedama užtikrinti tvarkingą, sklandų ir veiksmingą ES ATLPS veikimą. Kai ateityje, remiantis išsamia perspektyvų analize, bus atliekama RSR peržiūra, bus įvertintas parametru, naudojamu nustatyti, ar apyvartiniai taršos leidimai turi būti perkeltami į RSR ar iš jo išleidžiami, tinkamumas ir prireikus bus pasiūlyti pakeitimai, užtikrinsiantys, kad RSR toliau padėtų veiksmingai spręsti tiek pertekliaus, tiek stygiaus problemas siekiant ES klimato srities tikslų.

• Suderinamumas su toje pačioje politikos srityje galiojančiomis nuostatomis

RSR yra ES ATLPS leidimų rinkos stabilumo užtikrinimo priemonė. Jis užtikrina, kad ES ATLPS derėtų su kitomis politikos sritimis. Pavyzdžiui, sėkmingai įgyvendinant kitų sričių politiką sukuriamas apyvartinių taršos leidimų perteklius ir RSR jį absorbuoja. Kita vertus, jei kitos politikos kryptys nėra sėkmingos ir išmetamųjų teršalų kiekis išlieka didelis, anglies dioksido rinkai paremti iš RSR išleidžiama daugiau apyvartinių taršos leidimų. Šiuo pasiūlymu tikslingai keičiamas vienas RSR parametras, nedarant poveikio jo bendrai struktūrai ir nedarant tiesioginio poveikio kitoms Sąjungos politikos sritims.

¹ OL L 76, 2018 3 19, p. 3.

² OL L 264, 2015 10 9, p. 1.

³ OL L 130, 2023 5 16, p. 134.

- **Suderinamumas su kitomis Sąjungos politikos sritimis**

Suderinamumą su kitomis ES politikos sritimis užtikrina galiojančios teisės aktų sistemos, skirtos 2030 m. klimato ir energetikos tikslams pasiekti, nuoseklumas. Tai įvertinta poveikio vertinime, pridėjame prie Direktyvos (ES) 2023/959, kuria iš dalies pakeistas Sprendimas (ES) 2015/1814 ir tuo pat metu, kai priimta likusi pasirengimo įgyvendinti 55 % tikslą priemonių rinkinio dalis.

2. TEISINIS PAGRINDAS, SUBSIDIARUMO IR PROPORCINGUMO PRINCIPAI

- **Teisinis pagrindas**

Šio pasiūlymo teisinis pagrindas yra Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 192 straipsnio 1 dalis. Pagal SESV 191 straipsnį ir 192 straipsnio 1 dalį Europos Sąjunga turi padėti siekti kelių tikslų, be kita ko, išlaikyti, saugoti ir gerinti aplinkos kokybę ir remti tarptautinio lygio priemones, skirtas regioninėms ar pasaulinėms aplinkos problemoms spręsti, visų pirma kovai su klimato kaita. ES ATLPS padeda kovoti su klimato kaita, o RSR, kaip Direktyva 2003/87/EB sukurtos apyvartinių taršos leidimų rinkos stabilumo priemonė, svariai prisideda prie ES ATLPS veikimo.

- **Subsidiarumo principas (neišimtinės kompetencijos atveju)**

Klimato kaita yra tarpvalstybinė problema ir koordinuotais ES veiksmais nacionaliniai ir vietos veiksmai papildomi bei stiprinami veiksmingiau, nei tai būtų galima padaryti nekoordinuotais veiksmais. Dėl koordinavimo ES lygmeniu klimato politikos veiksmai yra veiksmingesni.

ES ATLPS, veikiančios kaip visiškai suderinta ES masto sistema, tikslų valstybės narės negali deramai pasiekti veikdamos pavieniui. Dėl šios sistemos masto ir poveikio šių tikslų geriausia siekti ES lygmeniu. Taip pat ir RSR, Direktyva 2003/87/EB sukurtos ES ATLPS leidimų rinkos stabilumo priemonės, tikslo neįmanoma deramai pasiekti nekoordinuotais valstybių narių veiksmais. Sprendimas (ES) 2015/1814 yra esama ES kovos su klimato kaita priemonė. Pagal SESV 5 straipsnyje nustatytą subsidiarumo principą, jos keitimas, kaip tai ir daroma šiuo pasiūlymu, negali būti įgyvendintas nacionaliniu ar vietos lygmeniu – jam atlikti reikia ES lygmens veiksmų.

- **Proporcingumo principas**

Pasiūlymas atitinka proporcingumo principą, nes juo neviršijama to, kas būtina, kad ekonomiškai efektyviai būtų pasiektas 2030 m. ES išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažinimo tikslas, kartu užtikrinant tinkamą Direktyva 2003/87/EB sukurtos ES ATLPS leidimų rinkos veikimą.

- **Priemonės pasirinkimas**

Sprendimas yra tinkama priemonė tikslingam sprendimo, kuriuo sukurtas RSR, pakeitimui atlikti.

3. **EX POST VERTINIMO, KONSULTACIJŲ SU SUINTERESUOTOSIOMIS ŠALIMIS IR POVEIKIO VERTINIMO REZULTATAI**

- **Galiojančių teisės aktų ex post vertinimas / tinkamumo patikrinimas**

Pasiūlyme atsižvelgiama į patirtį, įgytą naudojant RSR ir nuo 2023 m. tam tikrą RSR apyvartinių taršos leidimų skaičių paskelbiant nebegaliojančiais tiek apyvartinių taršos leidimų, kiek viršijamas tam tikras lygis. Apskritai paėmus, taikant leidimų perkėlimo į rezervą ir nebegaliojimo taisyklę pavyko sėkmingai pasiekti RSR tikslą, t. y. panaikinti apyvartinių taršos leidimų perteklių, ilgainiui susidariusį dėl 2008 m. ekonomikos krizės ir dėl tiesioginio tarptautinių kreditų naudojimo ES ATLPS. Taip pavyko atkurti pasitikėjimą šia sistema ir sustiprinti anglies dioksido kainos signalą.

Nuo 2019 m., kai RSR pradėjo veikti, iki 2024 m. pabaigos iš viso į jį buvo perkelta 2,7 mlrd. apyvartinių taršos leidimų, o tai – įskaičiuojant ir tuos 900 mln. apyvartinių taršos leidimų, kurie į rezervą perkelti iš 2014–2016 m. – yra gerokai daugiau nei ilgainiui susikaupęs perteklius⁴. Iš RSR laikomų apyvartinių taršos leidimų iki 2024 m. pabaigos nebegaliojančiais paskelbti 3,2 mlrd. leidimų.

Naudojant RSR pavyko sėkmingai pasiekti konkretų jo tikslą – sumažinti leidimų rinkoje ilgainiui susikaupusį perteklių. Atlikus peržiūrą padaryta išvada, kad per ateinančią dešimtmetį rezervo atsargos turėtų būti didesnės nei dabartinė 400 mln. riba tam, kad iš jo išleidžiant apyvartinius taršos leidimus būtų galima palaikyti pusiausvyrą rinkoje. Todėl rezerve laikomų apyvartinių taršos leidimų nebegaliojimo taisyklę turėtų būti panaikinta, kad rezerve jų liktų daugiau.

- **Konsultacijos su suinteresuotosiomis šalimis**

Pasiūlymas grindžiamas konsultacijomis su suinteresuotaisiais subjektais, atliktomis rengiantis ES ATLPS ir RSR peržiūrai 2021 m., ir konsultacijomis su suinteresuotaisiais subjektais, atliktomis rengiantis būsima ES ATLPS ir RSR peržiūrai 2026 m. Per viešas konsultacijas paklausus apie galimus būsimus RSR pakeitimus, dažniausiai svarbiu pokyčiu laikytas rezerve laikomų apyvartinių taršos leidimų nebegaliojimo taisyklės koregavimas, kad jų skaičius būtų didesnis nei 400 mln. Ši pozicija buvo aiškinama tuo, kad RSR veiksmingai mažina rinkos perteklių ir kad reikia užtikrinti rinkos likvidumą bei tvirtesnę intervenciją siekiant užkirsti kelią kainų svyravimui ateityje.

Pasiūlymas taip pat grindžiamas iš valstybių narių gauta grįžtama informacija ir reguliariomis diskusijomis su nacionalinėmis kompetentingomis institucijomis bei suinteresuotaisiais subjektais įvairiais su ES ATLPS įgyvendinimu susijusiais klausimais siekiant, kad ji geriau veiktų ir būtų veiksmingesnė.

- **Tiriamųjų duomenų rinkimas ir naudojimas**

Remdamasi šiomis aplinkybėmis ir tvarkaraščiu, Komisija iš valstybių narių ir suinteresuotųjų subjektų surinko atsiliepimus, kokiomis priemonėmis būtų geriausia siekti pasiūlymo tikslo pagerinti ES ATLPS leidimų rinkos veikimą.

⁴ 2012 m. ilgainiui susikaupęs Europos Sąjungos apyvartinių taršos leidimų perteklius sudarė 917 mln. ATL. Atsižvelgiant į tai, kad 2012 m. pradinis bendras apyvartoje buvusių ATL skaičius buvo 1 750 mln., viską, kas viršija RSR viršutinę 833 mln. ATL ribą, galima laikyti ilgainiui susikaupusiu pertekliumi.

- **Poveikio vertinimas**

Atskiras šio pasiūlymo poveikio vertinimas nebuvo atliktas, nes jį rengiant pasinaudota poveikio vertinimo darbu, atliktu rengiant bendrą ES ATLPS ir RSR peržiūros pasiūlymą, kurį Komisija planuoja priimti 2026 m. liepos mėn. Be to, Sprendimu (ES) 2015/1814 Komisijai pavesta nuolat stebėti, kaip veikia rezervas, ir prireikus pasiūlyti šia stebėsena grindžiamą peržiūrą siekiant pagerinti veiksmingumą, administravimą ir praktinį taikymą. Be to, prie Direktyvos (ES) 2023/959, kuria iš dalies pakeistas RSR, pridėtame poveikio vertinime yra keletas elementų, kurie padeda įvertinti šiame pasiūlyme numatyto tikslinio RSR pakeitimo poveikį.

Konkretus nebegaliojimo taisyklės tikslas buvo padėti nuspėjamai sumažinti ilgainiui rinkoje susikaupusių apyvartinių taršos leidimų perteklių ir taip prisidėti prie bendro RSR tikslo užtikrinti ilgalaikį rinkos stabilumą ir atsparumą. Tačiau dėl dabartinės nebegaliojimo ribos neapibrėžtumo ji gali nevisiškai atitikti kintančius rinkos poreikius ir nederėti su visos ES ATLPS viršutinės ribos mažinimu. Nustojus taikyti nebegaliojimo taisyklę, rezerve galima sukaupti daugiau apyvartinių taršos leidimų ir taip užtikrinti likvidumo atsargą, kuri leistų valdyti ateityje – nuo ketvirtąjo dešimtmečio vidurio ir vėliau – susidarysiančią įtampą rinkoje. Analizė, atlikta peržiūrint ATLPS, kurią peržiūrėtą Komisija planuoja priimti 2026 m. liepos mėn., parodė, kad pasiūlymą dėl rezerve esančių apyvartinių taršos leidimų nebegaliojimo taisyklės panaikinimo reikia pateikti kuo skubiau, kad rezerve liktų daugiau apyvartinių taršos leidimų.

Kadangi padėtis rinkoje yra dinamiška, o ilgainiui susikaupęs perteklius jau yra panaikintas ir numatoma įtampa rinkoje, prognozuojama, kad jei apyvartinių taršos leidimų nebegaliojimo taisyklė nebūtų nebetaikoma, bendra leidimų pasiūla ES ATLPS rinkoje ateinančiais dešimtmečiais sumažėtų ir padidintų bendrą stygių rinkoje, todėl kainos išaugtų tiek dabar, tiek ateityje. Tai savo ruožtu turės įtakos bendram RSR tikslui užtikrinti rinkos stabilumą ir atsparumą ilguoju laikotarpiu.

Todėl šiame pasiūlyme numatytas tikslinis RSR pakeitimas dėl apyvartinių taršos leidimų nebegaliojimo taisyklės nebetaikymo, nekeičiant bendros RSR struktūros. Taip siekiama, kad rezervas galėtų užtikrinti rinkos stabilumą ir atsparumą ateityje remiantis naujausia informacija, paliekant jame didesnę skaičių apyvartinių taršos leidimų, kurie sudarys likvidumo ir stabilumo atsargą.

- **Pagrindinės teisės**

Pasiūlyme gerbiamos pagrindinės teisės ir laikomasi principų, išdėstytų Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje⁵. Jis padeda siekti aukšto aplinkosaugos lygio pagal Chartijos 37 straipsnyje nustatytą darnaus vystymosi principą.

4. POVEIKIS BIUDŽETUI

ATLPS atneša nemažas pajamas į valstybių narių biudžetus, todėl pasiūlymas visų pirma dėl šio ryšio gali daryti netiesioginį poveikį nacionaliniams biudžetams. Pasiūlymu sumažinus kainų nepastovumą, valstybėse narėse turėtų pagerėti ilgalaikis kainų nuspėjamumas.

Šiam pasiūlymui įgyvendinti nereikės didinti Komisijos fiskalinio pajėgumo, kaip nurodyta pridedamoje teisės akto pasiūlymo finansinio poveikio ir skaitmeninių aspektų pažymoje.

⁵ OL C 326, 2012 10 26, p. 391.

5. KITI ELEMENTAI

- **Igyvendinimo planai ir stebėseną, vertinimas ir ataskaitų teikimo tvarka**

Pasiūlymu tikslingai keičiama RSR nuostata, pagal kurią nebegaliojančiais paskelbiama tiek rezerve laikomų apyvartinių taršos leidimų, kiek viršijamas tam tikras lygis. Pasiūlymas grindžiamas 2021 m. ES ATLPS ir RSR peržiūros poveikio vertinimo išvadomis. Jame taip pat atsižvelgiama į daugumos valstybių narių ir kitų suinteresuotųjų subjektų atsiliepimus, gautus rengiantis 2026 m. ATLPS ir RSR peržiūrai, taip pat į dėl tos peržiūros atliktą išsamią ekonominę analizę.

- **Išsamus konkrečių pasiūlymo nuostatų paaiškinimas**

Pasiūlymu nustatoma RSR sprendimo nuostatos, pagal kurią 400 mln. ribą viršijantys ES ATLPS leidimai skelbiami nebegaliojančiais, galiojimo pabaigos data.

Nuo tada, kai 2023 m. pradėta taikyti RSR sprendimo 1 straipsnio 5a dalis, kurioje numatyta paskelbti nebegaliojančiais tiek rezerve laikomų apyvartinių taršos leidimų, kiek viršijamas tam tikras lygis, nebegaliojančiais paskelbta iš viso 3,2 mlrd. apyvartinių taršos leidimų ir ES ATLPS atkurta pasiūlos ir paklausos pusiausvyra. Todėl nuostata dėl nebegaliojimo jau atliko savo paskirtį. Ji turėtų būti nebetaikoma nuo šio pakeitimo įsigaliojimo. Kuo anksčiau pasiūlymas bus priimtas, tuo daugiau apyvartinių taršos leidimų išliks galiojantys ir galės likti RSR.

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS SPRENDIMAS**kuriuo dėl rinkos stabilumo rezervo apyvartinių taršos leidimų nebegaliojimo taisyklės panaikinimo iš dalies keičiamas Sprendimas (ES) 2015/1814**

(Tekstas svarbus EEE)

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,
 atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 192 straipsnio 1 dalį,
 atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,
 teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,
 atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę¹,
 atsižvelgdami į Regionų komiteto nuomonę²,
 laikydamiesi įprastos teisėkūros procedūros,
 kadangi:

- (1) Paryžiaus susitarimas, priimtas pagal Jungtinių Tautų bendrąją klimato kaitos konvenciją ir Europos Sąjungos vardu patvirtintas Tarybos sprendimu (ES) 2016/1841³, (toliau – Paryžiaus susitarimas) įsigaliojo 2016 m. lapkričio mėn.; Paryžiaus susitarimo šalys sutarė užtikrinti, kad vidutinės pasaulio temperatūros padidėjimas būtų gerokai mažesnis nei 2 °C, palyginti su ikipramoninio laikotarpio lygiu, ir toliau dėti pastangas, kad temperatūra nepakiltų daugiau kaip 1,5 °C, palyginti su ikipramoninio laikotarpio lygiu;
- (2) Europos Parlamento ir Tarybos sprendimu (ES) 2015/1814⁴ sukurtas rinkos stabilumo rezervas, kurio paskirtis – Europos anglies dioksido rinkoje sumažinti pasiūlos ir paklausos disbalanso riziką ir šią rinką padaryti atsparesnę sukrėtimams;
- (3) pagal Sprendimo (ES) 2015/1814 3 straipsnį atlikta tinkamo Europos anglies dioksido rinkos ir rinkos stabilumo rezervo veikimo analizė rodo, kad, siekiant padidinti ilgalaikį rinkos nuspėjamumą, rezerve esančių apyvartinių taršos leidimų skaičiui viršijus 400 mln. jie nebeturėtų būti pripažįstami nebegaliojančiais;
- (4) todėl Sprendimas (ES) 2015/1814 turėtų būti atitinkamai iš dalies pakeistas,

¹ OL C , , p. .

² OL C , , p. .

³ 2016 m. spalio 5 d. Tarybos sprendimas (ES) 2016/1841 dėl Paryžiaus susitarimo, priimto pagal Jungtinių Tautų bendrąją klimato kaitos konvenciją, sudarymo Europos Sąjungos vardu (OL L 282, 2016 10 19, p. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2016/1841/oj>).

⁴ 2015 m. spalio 6 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas (ES) 2015/1814 dėl Sąjungos šiltnamio efektą sukeliančių dujų apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemos rinkos stabilumo rezervo sukūrimo ir veikimo, kuriuo iš dalies keičiama Direktyva 2003/87/EB, (OL L 264, 2015 10 9, p. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2015/1814/oj>).

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

Sprendimo (ES) 2015/1814 5 straipsnis papildomas šia pastraipa:

„1 straipsnio 5a dalis nebetaikoma nuo [įrašyti šio akto įsigaliojimo datą].“

2 straipsnis

Šis sprendimas įsigalioja trečią dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Priimta Briuselyje

Europos Parlamento vardu
Pirmininkas / Pirmininkė

Tarybos vardu
Pirmininkas / Pirmininkė

**TEISĖS AKTO PASIŪLYMO FINANSINIO POVEIKIO IR SKAITMENINIŲ
ASPEKTŲ PAŽYMA**

Turinys

1.	PASIŪLYMO (INICIATYVOS) STRUKTŪRA	3
1.1.	Pasiūlymo (iniciatyvos) pavadinimas	3
1.2.	Atitinkama politikos sritis (-ys)	3
1.3.	Tikslas (-ai)	3
1.3.1.	Bendrasis tikslas (-ai).....	3
1.3.2.	Konkretus tikslas (-ai).....	3
1.3.3.	Numatomas rezultatas (-ai) ir poveikis	3
1.3.4.	Veiklos rezultatų rodikliai.....	3
1.4.	Pasiūlymas (iniciatyva) susijęs (-usi) su:	3
1.5.	Pasiūlymo (iniciatyvos) pagrindas	3
1.5.1.	Trumpalaikiai arba ilgalaikiai poreikiai, įskaitant išsamų iniciatyvos įgyvendinimo pradinio etapo tvarkaraštį	3
1.5.2.	ES dalyvavimo pridėtinė vertė (gali būti susijusi su įvairiais veiksniais, pvz., koordinavimo nauda, teisiniu tikrumu, didesniu veiksmingumu ar papildomumu). Šiame skirsnyje „ES dalyvavimo pridėtinė vertė“ – ES veiksmiais užtikrinama vertė, papildanti vertę, kuri būtų užtikrinta vien valstybių narių veiksmiais.	4
1.5.3.	Panašios patirties išvados.....	4
1.5.4.	Suderinamumas su daugiamete finansine programa ir galima sinergija su kitomis atitinkamomis priemonėmis	4
1.5.5.	Įvairių turimų finansavimo galimybių vertinimas, įskaitant perskirstymo mastą.....	4
1.6.	Pasiūlymo (iniciatyvos) ir jo (jos) finansinio poveikio trukmė	5
1.7.	Planuojamas biudžeto vykdymo metodas (-ai)	5
2.	VALDYMO PRIEMONĖS.....	6
2.1.	Stebėsenos ir atskaitomybės taisyklės.....	6
2.2.	Valdymo ir kontrolės sistema (-os)	6
2.2.1.	Biudžeto vykdymo metodo (-ų), finansavimo įgyvendinimo mechanizmo (-ų), mokėjimo tvarkos ir siūlomos kontrolės strategijos pagrindimas.....	6
2.2.2.	Informacija apie nustatytą riziką ir jai sumažinti įdiegtą vidaus kontrolės sistemą (-as).....	6
2.2.3.	Kontrolės išlaidų efektyvumo apskaičiavimas ir pagrindimas (kontrolės išlaidų ir susijusių valdomų lėšų vertės santykis) ir numatomo klaidų rizikos lygio vertinimas (atliekant mokėjimą ir užbaigiant programą).....	6
2.3.	Sukčiavimo ir pažeidimų prevencijos priemonės	6
3.	NUMATOMAS PASIŪLYMO (INICIATYVOS) FINANSINIS POVEIKIS	7

3.1.	Atitinkama daugiametės finansinės programos išlaidų kategorija (-os) ir biudžeto išlaidų eilutė (-ės).....	7
3.2.	Numatomas pasiūlymo finansinis poveikis asignavimams.....	8
3.2.1.	Numatomo poveikio veiklos asignavimams santrauka.....	8
3.2.1.1.	Patvirtinto biudžeto asignavimai.....	8
3.2.2.	Numatomas veiklos asignavimais finansuojamas atliktas darbas (not to be completed for decentralised agencies).....	9
3.2.3.	Numatomo poveikio administraciniams asignavimams santrauka	11
3.2.3.1.	Patvirtinto biudžeto asignavimai	11
3.2.4.	Numatomi žmogiškųjų išteklių poreikiai	11
3.2.4.1.	Finansuojami iš patvirtinto biudžeto	11
3.2.5.	Numatomo poveikio su skaitmeninėmis technologijomis susijusioms investicijoms apžvalga.....	12
3.2.6.	Suderinamumas su dabartine daugiamete finansine programa	12
3.2.7.	Trečiųjų šalių įnašai	12
3.3.	Numatomas poveikis pajamoms	13
4.	SKAITMENINIAI ASPEKTAI	13
4.1.	Skaitmeninės svarbos reikalavimai	13
4.2.	Duomenys	13
4.3.	Skaitmeniniai sprendimai.....	13
4.4.	Sąveikumo vertinimas	13
4.5.	Skaitmeninio įgyvendinimo rėmimo priemonės	13

1. PASIŪLYMO (INICIATYVOS) STRUKTŪRA

1.1. Pasiūlymo (iniciatyvos) pavadinimas

Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos sprendimo, kuriuo dėl rinkos stabilumo rezervo apyvartinių taršos leidimų nebegaliojimo taisyklės panaikinimo iš dalies keičiamas Sprendimas (ES) 2015/1814.

1.2. Atitinkama politikos sritis (-ys)

Klimato srities veiksmai
3 išlaidų kategorija. Gamtos ištekliai ir aplinka
9 antraštinė dalis. Aplinka ir klimato politika

1.3. Tikslas (-ai)

1.3.1. Bendrasis tikslas (-ai)

Pasiūlymu siekiama padidinti rinkos stabilumo rezervo veiksmingumą pasiūlos ir paklausos balanso atžvilgiu.

1.3.2. Konkretus tikslas (-ai)

Pasiūlyme numatyti tiksliniai rinkos stabilumo rezervo parametrų pakeitimai.

1.3.3. Numatomas rezultatas (-ai) ir poveikis

Nurodyti poveikį, kurį pasiūlymas (iniciatyva) turėtų padaryti tiksliniams gavėjams (tikslinėms grupėms).

Tikimasi, kad pasiūlymu bus padidintas ES ATLPS rinkos likvidumas, stabilumas ir nuspėjamumas.

1.3.4. Veiklos rezultatų rodikliai

Nurodyti pažangos ir laimėjimų stebėsenos rodiklius.

Rezervas skirtas apyvartinių taršos leidimų pasiūlos ir paklausos struktūriniam balansui rinkoje užtikrinti.

1.4. Pasiūlymas (iniciatyva) susijęs (-usi) su:

☐ nauju veiksmu

☐ nauju veiksmu, kai bus įgyvendintas bandomasis projektas ir (arba) atlikti parengiamieji veiksmai¹⁰

☒ esamo veiksmo galiojimo pratęsimu

☐ vieno ar daugiau veiksmų sujungimu arba nukreipimu į kitą (naują) veiksmą

1.5. Pasiūlymo (iniciatyvos) pagrindas

1.5.1. Trumpalaikiai arba ilgalaikiai poreikiai, įskaitant išsamų iniciatyvos įgyvendinimo pradinio etapo tvarkaraštį

Tikslinis rinkos stabilumo rezervo parametrų pakeitimas.

¹⁰

Kaip nurodyta Finansinio reglamento 58 straipsnio 2 dalies a arba b punkte.

- 1.5.2. *ES dalyvavimo pridėtinė vertė (gali būti susijusi su įvairiais veiksniais, pvz., koordinavimo nauda, teisiniu tikrumu, didesniu veiksmingumu ar papildomumu). Šiame skirsnyje „ES dalyvavimo pridėtinė vertė“ – ES veiksmams užtikrinama vertė, papildanti vertę, kuri būtų užtikrinta vien valstybių narių veiksmams.*

ES apyvartinių taršos leidimų prekybos sistema yra ES masto priemonė.

- 1.5.3. *Panašios patirties išvados*

Atsižvelgiant į išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio sumažinimo iki 2030 m. tikslą ir tikslą iki 2050 m. užtikrinti poveikio klimatui neutralumą, reikia imtis aktyvesnių ES veiksmų, be kita ko, užtikrinant veiksmingesnę, gerai veikiančią ir atsparią anglies dioksido rinką.

- 1.5.4. *Suderinamumas su daugiamete finansine programa ir galima sinergija su kitomis atitinkamomis priemonėmis*

Pasiūlymu papildoma esama politikos sistema.

Jis suderinamas su 2021–2027 m. daugiamete finansine programa.

- 1.5.5. *Įvairių turimų finansavimo galimybių vertinimas, įskaitant perskirstymo mastą*

-

1.6. Pasiūlymo (iniciatyvos) ir jo (jos) finansinio poveikio trukmė

☐ **trukmė ribota**

- ☐ galioja nuo MMMM [MM DD] iki MMMM [MM DD],
- ☐ įsipareigojimų asignavimų finansinis poveikis nuo MMMM iki MMMM, o mokėjimų asignavimų – nuo MMMM iki MMMM;

☒ **trukmė neribota**

- įgyvendinimo pradinis laikotarpis – nuo MMMM iki MMMM,
- vėliau – visuotinis taikymas.

1.7. Planuojamas biudžeto vykdymo metodas (-ai)

☒ **Tiesioginis valdymas**, vykdomas Komisijos:

- ☒ padalinių, įskaitant Sąjungos delegacijų darbuotojus;
- ☐ vykdomųjų įstaigų.

☐ **Pasidalijamasis valdymas** su valstybėmis narėmis

☐ **Netiesioginis valdymas**, biudžeto vykdymo užduotis pavedant:

- ☐ trečiosioms valstybėms arba jų paskirtoms įstaigoms;
- ☐ tarptautinėms organizacijoms ir jų agentūroms (nurodyti);
- ☐ Europos investicijų bankui ir Europos investicijų fondui;
- ☐ įstaigoms, nurodytoms Finansinio reglamento 70 ir 71 straipsniuose;
- ☐ viešosios teisės reglamentuojamoms įstaigoms;
- ☐ įstaigoms, kurių veiklą reglamentuoja privatinė teisė ir kurioms pavesta teikti viešąsias paslaugas, tiek, kiek joms užtikrinamos pakankamos finansinės garantijos;
- ☐ įstaigoms, kurių veiklą reglamentuoja valstybės narės privatinė teisė, kurioms pavesta įgyvendinti viešojo ir privačiojo sektorių partnerystę ir kurioms užtikrinamos pakankamos finansinės garantijos;
- ☐ atitinkamame pagrindiniame akte nurodytoms įstaigoms ar asmenims, kuriems pavesta vykdyti konkrečius veiksmus bendros užsienio ir saugumo politikos srityje pagal Europos Sąjungos sutarties V antraštinę dalį;
- ☐ valstybėje narėje įsteigtoms įstaigoms, kurių veiklą reglamentuoja valstybės narės privatinė teisė arba Sąjungos teisė ir kurioms pagal konkrečių sektorių taisykles gali būti patikėtas Sąjungos lėšų arba biudžeto garantijų įgyvendinimas tiek, kiek tokias įstaigas kontroliuoja viešosios teisės reglamentuojamos įstaigos arba įstaigos, kurių veiklą reglamentuoja privatinė teisė ir kurioms pavesta teikti viešąsias paslaugas, ir joms kontrolės įstaigos suteikia tinkamas finansines garantijas solidariosios atsakomybės forma arba lygiavertės finansinės garantijas, kurios kiekvienam veiksmui gali būti apribotos iki didžiausios Sąjungos paramos sumos.

Pastabos

Iniciatyvos administravimą tęs dabartinė darbuotojų grupė. Papildomų darbuotojų nereikia.

2. VALDYMO PRIEMONĖS

2.1. Stebėsenos ir atskaitomybės taisyklės

Pasiūlymas grindžiamas Europos klimato teisės aktu, įskaitant Komisijos atliktus tuos pačius vertinimus (kurių reikalaujama ir dabar). Europos klimato teisės aktas grindžiamas patikima informacijos apie išmetamą ŠESD kiekį skaidrumo užtikrinimo sistema ir kita informacija apie klimatą, nurodyta Reglamente dėl energetikos sąjungos ir klimato politikos veiksmų valdymo, todėl reikalavimų teikti papildomas ataskaitas valstybėms narėms nenustatoma.

2.2. Valdymo ir kontrolės sistema (-os)

2.2.1. *Biudžeto vykdymo metodo (-ų), finansavimo įgyvendinimo mechanizmo (-ų), mokėjimo tvarkos ir siūlomos kontrolės strategijos pagrindimas*

Netaikoma. Pasiūlymu neįgyvendinama finansinė programa, bet formuojama ilgalaikė politika. Valdymo būdas, finansavimo įgyvendinimo mechanizmas, mokėjimo tvarka ir kontrolės strategijos su klaidų lygiu nesiejami.

2.2.2. *Informacija apie nustatytą riziką ir jai sumažinti įdiegtą vidaus kontrolės sistemą (-as)*

Pagal ATLPS direktyvą Komisija reguliariai vertina pažangą ir gali teikti rekomendacijas bei imtis papildomų priemonių.

2.2.3. *Kontrolės išlaidų efektyvumo apskaičiavimas ir pagrindimas (kontrolės išlaidų ir susijusių valdomų lėšų vertės santykis) ir numatomo klaidų rizikos lygio vertinimas (atliekant mokėjimą ir užbaigiant programą)*

Šia iniciatyva nenustatoma naujos svarbios kontrolės, kuri nebūtų įtraukta į esamą vidaus kontrolės sistemą, ir (arba) dėl šios iniciatyvos nekyla reikšmingos naujų rūšių rizikos, kuriai ta sistema nebūtų taikoma. Be Finansinio reglamento taikymo, jokių kitų konkrečių priemonių nenumatyta.

2.3. Sukčiavimo ir pažeidimų prevencijos priemonės

Be Finansinio reglamento taikymo, jokių kitų konkrečių priemonių nenumatyta.

3. NUMATOMAS PASIŪLYMO (INICIATYVOS) FINANSINIS POVEIKIS

3.1. Atitinkama daugiametės finansinės programos išlaidų kategorija (-os) ir biudžeto išlaidų eilutė (-ės)

- Dabartinės biudžeto eilutės

Daugiametės finansinės programos išlaidų kategorijas ir biudžeto eilutes nurodyti eilės tvarka.

Daugiametės finansinės programos išlaidų kategorija	Biudžeto eilutė	Išlaidų rūšis	Įnašas			
	Numeris	DA / NDA ¹¹	ELPA šalių ¹²	valstybių kandidačių ir potencialių kandidačių ¹³	kitų trečiųjų valstybių	kitų asignuotųjų pajamų
3	09.02.03.00	Skirt.	TAIP	TAIP	NE	TAIP
	[XX.YY.YY.YY]	DA / NDA	TAIP / NE	TAIP / NE	TAIP / NE	TAIP / NE
	[XX.YY.YY.YY]	DA / NDA	TAIP / NE	TAIP / NE	TAIP / NE	TAIP / NE

- Prašomos sukurti naujos biudžeto eilutės

Daugiametės finansinės programos išlaidų kategorijas ir biudžeto eilutes nurodyti eilės tvarka.

Daugiametės finansinės programos išlaidų kategorija	Biudžeto eilutė	Išlaidų rūšis	Įnašas			
	Numeris	DA / NDA	ELPA šalių	valstybių kandidačių ir potencialių kandidačių	kitų trečiųjų valstybių	kitų asignuotųjų pajamų
	[XX.YY.YY.YY]	DA / NDA	TAIP / NE	TAIP / NE	TAIP / NE	TAIP / NE
	[XX.YY.YY.YY]	DA / NDA	TAIP / NE	TAIP / NE	TAIP / NE	TAIP / NE
	[XX.YY.YY.YY]	DA / NDA	TAIP / NE	TAIP / NE	TAIP / NE	TAIP / NE

¹¹ DA – diferencijuotieji asignavimai, NDA – nediferencijuotieji asignavimai.

¹² ELPA – Europos laisvosios prekybos asociacija.

¹³ Valstybių kandidačių ir, kai taikoma, Vakarų Balkanų potencialių kandidatų.

3.2. Numatomas pasiūlymo finansinis poveikis asignavimams

3.2.1. Numatomo poveikio veiklos asignavimams santrauka

- ✓ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti veiklos asignavimai nenaudojami
- ☐ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti veiklos asignavimai naudojami taip:

3.2.1.1. Patvirtinto biudžeto asignavimai

mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

Daugiametės finansinės programos išlaidų kategorija	Numeris	
---	---------	--

GD: <.....>			Metai	Metai	Metai	Metai	IŠ VISO DFP 2021–2027
			2024	2025	2026	2027	
Veiklos asignavimai							
Biudžeto eilutė	Įsipareigojimai	1a					0,000
	Mokėjimai	2a					0,000
Biudžeto eilutė	Įsipareigojimai	1b					0,000
	Mokėjimai	2b					0,000
Administracinio pobūdžio asignavimai, finansuojami iš konkrečių programų paketo lėšų							
Biudžeto eilutė		3					0,000
IŠ VISO asignavimų <.....> GD	Įsipareigojimai	= 1a + 1b + 3	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
	Mokėjimai	= 2a + 2b + 3	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
	Mokėjimai	= 2a + 2b + 3	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000

			Metai	Metai	Metai	Metai	IŠ VISO DFP 2021–2027
			2024	2025	2026	2027	
IŠ VISO veiklos asignavimų	Įsipareigojimai	4	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000

	Mokėjimai	5	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
IŠ VISO administracinio pobūdžio asignavimų, finansuojamų iš konkrečių programų paketo lėšų		6	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
IŠ VISO asignavimų pagal daugiametės finansinės programos <...> IŠLAIDŲ KATEGORIJĄ iš daugiametės finansinės programos	Įsipareigojimai	= 4 + 6	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
	Mokėjimai	= 5 + 6	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000

3.2.2. Numatomas veiklos asignavimais finansuojamas atliktas darbas (not to be completed for decentralised agencies)

Įsipareigojimų asignavimai mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

Nurodyti tikslus ir atliktus darbus ↓			Metai 2024		Metai 2025		Metai 2026		Metai 2027		Atsižvelgiant į poveikio trukmę įterpti reikiamą metų skaičių (žr. 1.6 skirsnį)								IŠ VISO	
	ATLIKTI DARBAI																			
	Rūšis 14	Viduti nės sąnau dos	Skaičius	Sąnau dos	Skaičius	Sąnau dos	Skaičius	Sąnau dos	Skaičius	Sąnau dos	Skaičius	Sąna udos	Skaičius	Sąnau dos	Skaičius	Sąnau dos	Bendr as skaiči us	Iš viso sąnaudų		
1 KONKRETUS TIKSLAS ¹⁵ ...																				
– Atliktas darbas																				
– Atliktas darbas																				
– Atliktas darbas																				
1 konkretaus tikslo tarpinė suma																				

¹⁴ Atlikti darbai – tai būsimi produktai ir paslaugos (pvz., finansuota studentų mainų, nutiesta kelių kilometrų ir kt.).

¹⁵ Apibūdinta 1.3.2 skirsnyje „Konkretus tikslas (-ai) ...“.

2 KONKRETUS TIKSLAS ...																		
– Atliktas darbas																		
2 konkreta tikslų tarpinė suma																		
IŠ VISO																		

3.2.3. Numatomo poveikio administraciniam asignavimams santrauka

- ☒ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti administracinio pobūdžio asignavimų nenaudojama
- ☐ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti administracinio pobūdžio asignavimai naudojami taip:

3.2.3.1. Patvirtinto biudžeto asignavimai

PATVIRTINTI ASIGNAVIMAI	Metai	Metai	Metai	Metai	IŠ VISO 2021–2027
	2024	2025	2026	2027	
7 IŠLAIDŲ KATEGORIJA					
Žmogiškieji ištekliai	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Kitos administracinės išlaidos	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
7 IŠLAIDŲ KATEGORIJOS tarpinė suma	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Neįtraukta į 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJĄ					
Žmogiškieji ištekliai	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Kitos administracinio pobūdžio išlaidos	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Tarpinė suma, neįtraukta į 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJĄ	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
IŠ VISO	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000

3.2.4. Numatomi žmogiškųjų išteklių poreikiai

- ☒ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti žmogiškųjų išteklių nenaudojama.
- ☐ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti žmogiškieji ištekliai naudojami taip:

3.2.4.1. Finansuojami iš patvirtinto biudžeto

Sąmatą surašyti etato ekvivalentais

PATVIRTINTI ASIGNAVIMAI		Metai 2024	Metai 2025	Metai 2026	Metai 2027
• Etatų plano etatai (pareigūnai ir laikinieji darbuotojai)					
20 01 02 01 (Būstinė ir Komisijos atstovybės)		0	0	0	0
20 01 02 03 (ES delegacijos)		0	0	0	0
01 01 01 01 (Netiesioginiai moksliniai tyrimai)		0	0	0	0
01 01 01 11 (Tiesioginiai moksliniai tyrimai)		0	0	0	0
Kitos biudžeto eilutės (nurodyti)		0	0	0	0
• Išorės darbuotojai (etato ekvivalentais)					
20 02 01 (AC, END finansuojami iš bendrojo biudžeto)		0	0	0	0
20 02 03 (AC, AL, END ir JPD ES delegacijose)		0	0	0	0
Administracinės paramos eilutė [XX.01.YY.YY]	- būstinėje	0	0	0	0
	- ES delegacijose	0	0	0	0
01 01 01 02 (AC, END – netiesioginiai moksliniai tyrimai)		0	0	0	0
01 01 01 12 (AC, END – tiesioginiai moksliniai tyrimai)		0	0	0	0
Kitos biudžeto eilutės (nurodyti) – 7 išlaidų kategorija		0	0	0	0

Kitos biudžeto eilutės (nurodyti) – neįtraukta į 7 išlaidų kategoriją	0	0	0	0
IŠ VISO	0	0	0	0

3.2.5. Numatomo poveikio su skaitmeninėmis technologijomis susijusioms investicijoms apžvalga

Privaloma: su skaitmeninėmis technologijomis susijusių investicijų pagal pasiūlymą (iniciatyvą) geriausias įvertis turėtų būti pateiktas tolesnėje lentelėje.

Išimties tvarka, kai tai reikalinga pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti, asignavimai pagal 7 išlaidų kategoriją turėtų būti pateikti tam skirtoje eilutėje.

Asignavimai pagal 1–6 išlaidų kategorijas turėtų būti nurodyti kaip „Politikos priemonių IT išlaidos veiklos programoms“. Šios išlaidos parodo veiklos biudžetą, naudojamą su iniciatyvos įgyvendinimu tiesiogiai susijusioms IT platformoms ar priemonėms pakartotinai naudoti, pirkti ir (arba) sukurti ir susijusioms investicijoms (pvz., licencijoms, tyrimams, duomenų saugojimui ir kt.). Šioje lentelėje pateikta informacija turėtų atitikti 4 skirsnyje „Skaitmeniniai aspektai“ pateiktus duomenis.

IŠ VISO skaitmeninių ir IT asignavimų	Metai 2024	Metai 2025	Metai 2026	Metai 2027	IŠ VISO DFP 2021– 2027
7 IŠLAIDŲ KATEGORIJA					
IT išlaidos (organizacijos)	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
7 IŠLAIDŲ KATEGORIJOS tarpinė suma	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Neįtraukta į 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJĄ					
Politikos priemonių IT išlaidos veiklos programoms	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Tarpinė suma, neįtraukta į 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJĄ	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
IŠ VISO					
	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000

3.2.6. Suderinamumas su dabartine daugiamete finansine programa

Pasiūlyme (iniciatyvoje):

- ✓ Galima visiškai finansuoti perskirstant asignavimą atitinkamoje daugiametės finansinės programos (DFP) išlaidų kategorijoje.

Papildomų išteklių nereikia. Iniciatyvos administravimą tęs dabartinė darbuotojų grupė.

- ☐ Reikia panaudoti nepaskirstytą maržą pagal atitinkamą DFP išlaidų kategoriją ir (arba) specialias priemones, kaip apibrėžta DFP reglamente.
- ☐ Reikia persvarstyti DFP.

3.2.7. Trečiųjų šalių įnašai

Pasiūlyme (iniciatyvoje):

- ✓ nenumatyta bendro su trečiosiomis šalimis finansavimo
- ☐ numatytas trečiųjų šalių bendras finansavimas apskaičiuojamas taip:

Asignavimai mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

	Metai 2024	Metai 2025	Metai 2026	Metai 2027	Iš viso
Nurodyti bendrą finansavimą teikiančią įstaigą					
IŠ VISO bendrai finansuojamų asignavimų					

3.3. Numatomas poveikis pajamoms

- ☒ Pasiūlymas (iniciatyva) neturi finansinio poveikio pajamoms.
- ☐ Pasiūlymas (iniciatyva) turi finansinį poveikį:
 - ☐ nuosaviems ištekliams
 - ☐ kitoms pajamoms
 - ☐ nurodyti, jei pajamos priskirtos išlaidų eilutėms

mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

Biudžeto pajamų eilutė:	Einamųjų finansinių metų asignavimai	Pasiūlymo (iniciatyvos) poveikis ¹⁶			
		Metai 2024	Metai 2025	Metai 2026	Metai 2027
..... straipsnis					

4. SKAITMENINIAI ASPEKTAI

4.1. Skaitmeninės svarbos reikalavimai

Skaitmeninės svarbos reikalavimų nėra.

4.2. Duomenys

Skaitmeninės svarbos reikalavimų nėra.

4.3. Skaitmeniniai sprendimai

Skaitmeninės svarbos reikalavimų nėra.

4.4. Sąveikumo vertinimas

Skaitmeninės svarbos reikalavimų nėra.

4.5. Skaitmeninio įgyvendinimo rėmimo priemonės

Skaitmeninės svarbos reikalavimų nėra.

¹⁶ Tradiciniai nuosavi ištekliai (muitai, cukraus mokesčiai) turi būti nurodomi grynosiomis sumomis, t. y. iš bendros sumos atskaičius 20 % surinkimo sąnaudų.

